

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobce: K ■■■ M ■■■■, bytem ■■■■■■, ■■■■ ■■■■, zastoupeného: JUDr. Jiří Dvořák, advokát, Hálkova 24, 301 00 Plzeň, proti žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen ČSSZ), v řízení o žalobě ze dne 8.5.2016 proti rozhodnutí žalované ze dne 4.3.2016 č.j. 560 212 1888/315-JS, o přeplatek na vdoveckém důchodu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované dne 4.3.2016 č.j. 560 212 1888/315-JS a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 9.6.2015 č.j. R-9.6.2015-423/560 212 1888/263-69809 se z r u š u j í a věc se v r a c í žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je p o v i n n a zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Jiřího Dvořáka na nákladech řízení na účet č. ■■■■■■, VS ■■■■■■, částku ve výši 4.719,-Kč nejpozději do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 4.3.2016 č.j. 560 212 1888/315-JS, kterým žalovaná zamítla jeho námítky a potvrdila rozhodnutí ČSSZ ze dne 9.6.2015, jímž mu byla uložena povinnost vrátit ČSSZ přeplatek na vdoveckém důchodu v částce 138.971,-Kč, který vznikl za období od 22.9.2011 do 21.8.2013. Žalobce se vyjádřil i k předcházejícímu soudnímu řízení, kdy byla obě rozhodnutí žalované zrušena rozsudkem Krajského soudu v Plzni č.j. 16Ad 131/2013-42 ze dne 23.1.2015. Dále

citoval ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., *o organizaci a provádění sociálního zabezpečení* (dále jen **ZOPSZ**), ve znění pozdějších předpisů, a k odůvodnění napadeného rozhodnutí sdělil následující. V odůvodnění „nového“ rozhodnutí ČSSZ ze dne 4.3.2016 bylo uvedeno, že žalobce zavinil vznik přeplatku tím, že přebíral důchod, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem, a účastník byl obeznámen se skutečností, že jeho nárok na vdovecký důchod zanikl dnem, kdy dcera L■■■■ přestala být nezaopatřeným dítětem. Správní orgán přitom neuvedl, kdy jakou formou byl s tímto účastníkem obeznámen, respektive uvedl jen, že „rozhodnutím ze dne 22.11.2012 byl vdovecký důchod odebrán, důchod byl dál vyplácen a v této době byl účastník seznámen s tím, že mu důchod nenáleží. Správní orgán tedy uvedl, že účastník byl seznámen s odejmutím důchodu okamžikem doručení rozhodnutí ze dne 22.11.2012, avšak stanovil povinnost vrácení důchodu za období již od 22.9.2011. S výjimkou odkazu na rozhodnutí ze dne 22.11.2012 nebylo v rozhodnutí uvedeno, které okolnosti považuje orgán sociálního zabezpečení za rozhodné pro to, že žalobce musel předpokládat, že byl důchod vyplácen neprávem. Nebyla uvedena ani žádná správní úvaha o tom, proč musel žalobce předpokládat neoprávněnou výplatu důchodu. Odůvodnění rozhodnutí tak žalobci neumožňovalo reagovat na konkrétní důvody rozhodnutí (*byly-li jaké*) a plně a úplně zdůvodnit své námitky. Tato vada nebyla odstraněna ani v průběhu řízení o námitkách a žalobce tak nemohl v rámci řízení o oprávněném prostředku uplatnit plně svá zákonná práva. V napadeném rozhodnutí se dle žalobce žalovaná nedostatečně zabývala „okolnostmi“ ve smyslu § 118a odst. 1 ZOPSZ; při akceptaci velmi extenzivního právního názoru žalované, by formulace „...přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce...“ byla zcela nadbytečná a zákonodárce by nepochybně zvolil jednoduchou formulaci, např. že „plátce důchodu má vůči příjemci důchodu nárok na vrácení neoprávněně vyplacených částek“. Žalobce nesouhlasil ani se závěry, které žalovaná dovodila z judikatury a odůvodněním jeho zavinění. Žalobci bylo zasláno rozhodnutí ČSSZ č.j. 560 212 1888 ze dne 23.5.2011, ve kterém bylo uvedeno, že se odnímá sirotčí důchod pro dítě I■■■■, neboť dnem 30.6.2011 přestává být nezaopatřeným dítětem a současně bylo ve výroku tohoto rozhodnutí uvedeno, že ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 5.931,-Kč. Žalovaná tedy tvrdí, že si žalobce musel být vědom zániku nároku, když však na základě totožných skutečností vydal příslušný orgán rozhodnutí, ve kterém výslovně potvrdil trvání tohoto nároku. Právě toto rozhodnutí osvědčuje existenci „dobré víry“ žalobce při přijímání předmětného vdoveckého důchodu. Absence dostatečného právního hodnocení pouze dokládá, že při objektivním posouzení předchozí činnosti ČSSZ (*na prvním stupni rozhodování*) by žalovaná musela dospět k opačnému výroku rozhodnutí a připustit, že důsledky nekvalitní práce ČSSZ nelze přenést na žalobce. Skutečnost, že žalobce pod hrozbou exekuce uzavřel dohodu, na základě které část neoprávněně požadované částky hradil, na věci nic nemění. Mimo shora uvedené také žalobce obdržel rozhodnutí ČSSZ č.j. 560 212 1888 ze dne 26.11.2012, kterým ČSSZ odňala podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**) vdovecký důchod od 22.1.2013. Pokud tedy ČSSZ rozhodnutím ze dne 23.5.2011 sdělila žalobci, že mu nadále náleží dávka 5.931,-Kč a rozhodnutím ze dne 22.11.2012 mu sdělila, že mu odnímá vdovecký důchod od 22.1.2013, žalobce zcela logicky a oprávněně předpokládal, že ČSSZ eviduje a sleduje jeho nároky a minimálně do 22.1.2013 pobíral důchod oprávněně. Žalobce logicky předpokládal, že ČSSZ odňala vdovecký důchod ke dni zániku nároku a ČSSZ eviduje den odnětí důchodu, a tudíž automaticky zastaví

provádění plateb. Mimo to, v době od 22.9.2011 bylo žalobci dvakrát zasláno oznámení o úpravě vypláceného důchodu (*oznámení ze dne 24.12.2011 a ze dne 20.12.2012*). Z odůvodnění je opětovně zřejmá arogance moci, jak se o ní zmínil již v předchozím řízení i Krajský soud v Plzni. Odůvodnění je ve své podstatě postaveno na principu, že důsledky jakékoliv nedbalosti a chyb státního orgánu je vždy nutné přenést na občana, a to zřejmě za úplného ignorování zásady presumpce správnosti správních rozhodnutí. Žalobce namítl i délku nového řízení u správního orgánu a zhodnotil některé části odůvodnění jako „velmi erudovaně pojatý výsměch“, a současně shledal nedodržení doporučení postupu žalované soudem. Vzhledem ke všem uvedeným okolnostem žalobce nepředpokládal, že jsou mu dávky vdoveckého důchodu vypláceny neoprávněně, a že by tudíž měl přijetí plateb odmítat. Závěrem žalobce navrhl, aby soud napadené i jemu předcházející rozhodnutí zrušil a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení, která nebyla specifikována.

Ze spisu zdejšího soudu 16 Ad 131/2013 vedeného ohledně žalobce ve věci přeplatku na vdoveckém důchodu bylo zjištěno, že krajský soud svým rozsudkem ze dne 23.1.2015 sp.zn. 16Ad 131/2013 zrušil rozhodnutí ČSSZ ze dne 15.7.2013 a rozhodnutí ze dne 18.10.2013 a žalovanou zavázal, aby v této věci nejprve velice pečlivě zvážila další postup i v rámci tzv. dobré správy, tedy zda jsou skutečně splněny všechny zákonné podmínky pro použití § 118a odst. 1 ZOPSZ v tom kterém období i s přihlédnutím ke všem zjištěným okolnostem, a aby teprve až poté vydala nové rozhodnutí.

Napadeným rozhodnutím ze dne 4.3.2016 č.j. 560 212 1888/315-JS žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila *rozhodnutí ČSSZ ze dne 9.6.2015 č.j. R-9.6.2015-423/560 212 1888/263-69809*, jímž byla žalobci uložena podle § 118a odst. 1 ZOPSZ povinnost vrátit ČSSZ přeplatek na vdoveckém důchodu za období od 22.9.2011 do 21.8.2013 ve výši 138.971,-Kč do 8 dnů od právní moci rozhodnutí. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná mimo jiné uvedla, že žalobci vznikl nárok na vdovecký důchod dle ustanovení § 49 odst. 2 zákona. Splnění podmínek nároku na vdovecký důchod a jeho výplatu byly zkoumány spolu se splněním podmínek nároku na sirotčí důchody obou dětí žalobce v roce 2005. Dcera žalobce I. ■■■■■, nar. ■■■■■, byla studentkou oboru zdravotnický asistent v denní formě studia v době od 1.9.2004 do 27.5.2008 bez přerušení. Dále byla studentkou oboru diplomovaná všeobecná sestra v denní formě studia v době od 1.9.2008 do 16.6.2011 bez přerušení, kdy úspěšně ukončila studium. Za nezaopatřeného sirotka ve smyslu ustanovení § 23 odst. 2 písm. b) zákona ČSSZ považuje dceru účastníka řízení do 31.8.2011. V době po uplynutí školního roku, tj. ode 1.9.2011, nelze dceru žalobce považovat za nezaopatřeného sirotka, protože od tohoto data již nevykonávala soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem na střední škole. Není tak podstatné, že byla uchazečem o zaměstnání a do zaměstnání nastoupila až od 1.11.2011. S ohledem na ustanovení § 50 odst. 2 písm. a) zákona měl žalobce nárok na výplatu vdoveckého důchodu naposledy v srpnu 2011 (*rozumí se za dobu od 22.8.2011 do 21.9.2011*), a to z titulu péče o nezaopatřené dítě. Poslední splátka vdoveckého důchodu žalobci byla vyplacena dne 19.7.2013 (*červencová splátka vdoveckého důchodu na dobu od 22.7.2013 do 21.8.2013*). Žalobci vznikl přeplatek na dvaceti třech měsíčních splátkách vdoveckého důchodu v celkové výši 138.971,-Kč (*rozumí se 4 krát 5.931,-Kč rovná se 23.724,-Kč za rok 2011 plus 12 krát 6.031,-Kč rovná se 72.372,-Kč za rok 2012 plus 7 krát 6.125,-Kč rovná se 42.875,-Kč za rok 2013*).

Dcera žalobce v tiskopisu „Potvrzení o soustavné přípravě dítěte na budoucí povolání“ vyplnila, že studium na střední škole má předpokládané ukončení v měsíci 6/2011. Proto ČSSZ v příslušné aplikaci nastavila termín ukončení studia na střední škole v 6/2011 a v automatizovaném režimu následně vydala prvoinstanční rozhodnutí ze dne 23.5.2011, kterým odňala sirotčí důchod pro dítě L■■■■ od 22.7.2011. Toto rozhodnutí ČSSZ adresovala příjemci sirotčího důchodu, tj. žalobci. ČSSZ v rámci tohoto řízení o námitkách nezbyvá, než konstatovat, že pokračovala ve výplatě vdoveckého důchodu. Až prvoinstančním rozhodnutím ze dne 26.11.2012 ČSSZ odňala žalobci vdovecký důchod od 22.1.2013. Výplatu vdoveckého důchodu ČSSZ ukončila až v červenci roku 2013. Následné ČSSZ vyčíslila přeplatek na vdoveckém důchodu v celkové částce 138.971,-Kč, který vznikl za období od 22.9.2011 do 21.8.2013 a vydala prvoinstanční rozhodnutí ze dne 15.7.2013. Žalobce teprve až proti prvoinstančnímu rozhodnutí ČSSZ ze dne 15.7.2013 podal dne 12.8.2013 své v pořadí první písemné námitky. V rámci řízení o námitkách předchozí právník zjistil, že dcera žalobce má nárok na sirotčí důchod i jeho výplatu až do 31.8.2011, proto ČSSZ rozhodnutím ze dne 11.11.2013 uvolnila výplatu sirotčího důchodu pro L■■■■ ve výši 5.193,-Kč měsíčně od 22.7.2011 s tím, že vdovecký důchod činí 5.931,-Kč měsíčně. I toto prvoinstanční rozhodnutí ze dne 11.11.2013 ČSSZ adresovala žalobci. ČSSZ pak vyplatila sirotčí důchod v celkové výši 10.386,-Kč, a to za dobu od 22.7.2011 do 21.9.2011. Bohužel prvoinstanční rozhodnutí ČSSZ ze dne 11.11.2013 neobsahovalo ve svém výroku datum, do něhož sirotčí důchod dceři účastníka řízení L■■■■ náležel v roce 2011. ČSSZ stále pokračovala ve výplatě vdoveckého důchodu na účet žalobce. Krajský soud svým rozsudkem ze dne 23.1.2015 sp.zn. 16Ad 131/2013 zrušil jak rozhodnutí ČSSZ ze dne 15.7.2013, tak rozhodnutí ze dne 18.10.2013.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo dále uvedeno, že odpovědnost účastníka řízení jako příjemce vdoveckého důchodu je odpovědností subjektivní; je tak odpovědný za vznik přeplatku na základě svého zavinění. Žalobce zavinil vznik přeplatku na vdoveckém důchodu tím, že si nechal vyplácet vdovecký důchod, a to od zářijové splátky roku 2011 až do červencové splátky roku 2013, těchto třiatdvacet měsíčních splátek si ponechal, nevrátil je ČSSZ, ačkoliv věděl, že dnem 16.6.2011 jeho dcera řádně ukončila své studium a když věděl, že od 1.9.2011 jeho dcera již není studujícím sirotkem. Žalobce tak měl a mohl z vlastní iniciativy neprávem jím v letech 2011 až 2013 přijatých třiatdvacet měsíčních splátek vdoveckého důchodu obratem vracet na účet ČSSZ. Tuto argumentaci podporuje i skutečnost, že dcera L■■■■ se dne 24.8.2011 přihlásila na úřad práce jako uchazeč o zaměstnání, nepobírala ani podporu v nezaměstnanosti ani podporu při rekvalifikaci a do pracovního poměru jako zaměstnanec vstoupila až od 1.11.2011. Po celou dobu žalobce věděl o tom, že jeho dcera nestuduje a hledá si zaměstnání.

ČSSZ poukázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále jen *NSS*) ze dne 26.5.2010 sp.zn. 3Ads 35/2010-54, ze dne 2.8.2013 sp.zn. 4Ads 58/2013-21, ze dne 28.8.2013 sp.zn. 3Ads 95/2012-23, ze dne 18. 6. 2014 sp.zn. 8Ads 17/2014-33.

Žalovaná uvedla, že zastává názor, že žalobce nemá pouze oznamovací povinnost vůči ČSSZ, kterou i tak nesplnil, ale má také povinnost nepřijmout, resp. bezodkladně vrátit ČSSZ vdovecký důchod, o němž musel z okolností předpokládat, že mu nenáleží. Zaviněné porušení právní povinnosti ČSSZ tak spatřuje v tom, že neoprávněně vyplacené měsíční splátky vdoveckého důchodu nevrátil, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že mu byly vyplaceny neprávem. Žalobce však tyto platby přijímal, ačkoliv věděl, že dne 16.6.2011 bylo studium

jeho dcery řádně ukončeno, i když věděl, že jeho nárok na vdovecký důchod byl založen jen z titulu péče o nezaopatřené studující dítě.

Odpovědnost za přeplatek na vdoveckém důchodu vznikla na základě nedbalostního jednání žalobce, protože neprávem vyplacené měsíční splátky vdoveckého důchodu nevrátil ČSSZ, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že mu byly vyplaceny neprávem. Protiprávní jednání tedy spočívá v přijetí neprávem vyplacených částek vdoveckého důchodu. Škodlivý následek vznikl ČSSZ v celkové výši 138.971,-Kč, a to v příčinné souvislosti s nekonáním žalobce. Zavinění účastníka řízení ve formě nedbalostní pak spočívá v tom, že věděl nebo musel z okolností předpokládat, že po řádném ukončení studia jeho dcery I. [REDAKCE] nárok na vdovecký důchod a jeho výplatu již nemá. Žalobce nezachoval potřebnou míru opatrnosti, protože bez racionálního důvodu předpokládal, že může pobírat vdovecký důchod, i když již přestal pečovat o nezaopatřené studující dítě.

Ke vzniku subjektivní odpovědnosti za přeplatek na důchodu je třeba naplnit čtyři kumulativní předpoklady. Prvním z nich je protiprávní jednání, kterým se rozumí přijetí neoprávněně vyplacených částek vdoveckého důchodu (*tato skutková podstata je v § 118a odst. 1 zákona vyjádřena slovy „přijal důchod...“, ačkoli musel z okolností předpokládat, že byl vyplacen neprávem ...“*). Druhým je škodlivý následek - vznik přeplatku na vdoveckém důchodu. Třetím je příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a škodlivým následkem, tedy, že přeplatek vznikl v důsledku přijetí neoprávněně vyplacené částky. Čtvrtým předpokladem je zavinění, kterým se rozumí psychický stav příjemce důchodu k přijetí neoprávněně vyplacené dávky. Zavinění má dvě složky - rozumovou (*vědomostní*) a volní. Obě tyto složky zavinění musí být naplněny kumulativně.

I přes obvyklé technologické lhůty ČSSZ žalobci odňala vdovecký důchod až rozhodnutím ze dne 26.11.2012, a to ode dne 22.1.2013. K zastavení výplaty vdoveckého důchodu ČSSZ přistoupila až od 22.8.2013. ČSSZ sice rozhodla rozhodnutím ze dne 15.7.2013 o povinnosti žalobce vrátit přeplatek na vdoveckém důchodu až třiatdvacet měsíců po zániku nároku na vdovecký důchod, toto prodlení však nemohlo založit legitimní očekávání žalobce, že si může ponechat neprávem vyplacené dávky.

Dne 12.12.2013 žalobce s ČSSZ uzavřel dohodu o úhradě přeplatku na dávce důchodového pojištění ve splátkách. Dohodnutou měsíční splátku ve výši 4.000,-Kč platil v období od února roku 2014 do února roku 2015 a zaplatil tak celkově částku 52.000,-Kč (*rozumí se 13 krát 4.000,-Kč*). Tím z přeplatku na vdoveckém důchodu zůstává neuhrazených 86.971,-Kč.

ČSSZ postupovala bezesporu v souladu s dotčenými zákony v oblasti důchodového pojištění a zasahovala do práv žalobce jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.

Žalobce byl poživatelé vdoveckého důchodu od roku 2005 a příjemcem i sirotčích důchodů pro svého syna i pro svou dceru. Každý poživatel a příjemce dávek důchodového pojištění vedle správních rozhodnutí o přiznání dávek důchodového pojištění obdrží od ČSSZ ještě informace o výplatě dávek důchodového pojištění a Povinnosti občanů v důchodovém pojištění (*rozumí se ona povinnost písemně ohlásit ČSSZ do 8 dnů skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu*). Žalobce měl a má možnost se osobně, písemně, telefonicky či e-mailem obrátit na OSSZ v Plzni se svými dotazy či se svým požadavkem na vysvětlení té které situace, do které se v průběhu času může dostat jako poživatel či příjemce dávek důchodového pojištění; má možnost na webové stránce ČSSZ si zjistit, jaké jsou

odpovědi na nejčastější dotazy v oblasti důchodového pojištění; v roce 2013 žalobce brojil svou žalobou proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 18.10.2013 prostřednictvím svého právního zástupce, mohl si od svého advokáta nechat vysvětlit své povinnosti občana v důchodovém pojištění i dopad rozsudků NSS.

Jelikož žalobce dnem ■■■■■ dosáhl věku ■■■ roků, a to v zákonné pětileté lhůtě po zániku dřívějšího nároku na vdovecký důchod, vznikl mu znovu nárok (*tzv. znovu obnovený*) na vdovecký důchod a jeho výplatu, proto ČSSZ prvoinstančním rozhodnutím ze dne 13.1.2014 přiznala žalobci od 12.2.2014 vdovecký důchod v tehdejší výši 6.041,-Kč měsíčně, který dále zvýšila (*valorizovala*) a vyplácí.

Dále ČSSZ konstatovala, že běžný občan si při pochybnostech obvykle zjišťuje zdroje svých příjmů a zpravidla si ověřuje i své právo příjmy si ponechat.

Do celkové výše přeplatku na vdoveckém důchodu byla správně započtena i červencová splátka roku 2013, která byla vyplacena dne 19.7.2013 (*před splatností dávky*) na účet žalobce, a to za období od 22.7.2013 do 21.8.2013. Zpracování každého jednotlivého přeplatku na dávce důchodového pojištění je zařazeno do konkrétní realizační skupiny v konkrétní technologické lhůtě a zahrnuje řadu úkonů, proto se může stát, že zpracování a vypravení čistopisu tohoto rozhodnutí bylo provedeno dne 15.7.2013 a veškeré účetní operace byly dokončeny dne 19.7.2013. Nicméně do celkové sumy přeplatku na vdoveckém důchodu naprosto správně náleží i přeplacená červencová splátka roku 2013 vdoveckého důchodu.

Závěrem ČSSZ o v pořadí druhých námitkách žalobce poznamenala, že v těchto používá odborné výrazy a formulace, kterými se obvykle vyjadřují právníci nebo osoby znalé právních předpisů. Lze jen ocenit, s jakou erudicí žalobce sepsal dne 10.7.2015 své písemné námitky.

Žalovaná ve svém obsáhlém vyjádření k žalobě dne 21.6.2016 uvedla mimo jiné, že odňala svým rozhodnutím ze dne 23.5.2011 žalobci sirotčí důchod pro dceru L■■■ od 22.7.2011 a nesprávně ponechala, a tedy nezastavila výplatu vdoveckého důchodu, ačkoliv podmínky pro trvání nároku na vdovecký důchod již splněny nebyly. Po zjištění tohoto nedopatření ČSSZ dne 26.11.2012 odňala žalobci vdovecký důchod od 22.1.2013. Dále uvedla, že ČSSZ znovu před vydáním rozhodnutí posuzovala, zda je vhodné, správné, zákonné a morální, aby jako dobrá správa vyžadovala přeplatek v daném případě a došla k závěru, že jsou naplněny zákonné podmínky pro vyčíslení přeplatku. ČSSZ je ve smyslu z.č. 219/2000 Sb. povinna účelně a hospodárně nakládat se svěřenými prostředky státu a vymáhat pohledávky státu. Žalovaná zopakovala své argumenty k subjektivní odpovědnosti žalobce a sdělila, že ačkoliv ČSSZ pochybila, když neodňala současně se sirotčím důchodem i vdovecký důchod, a dále též pokud sice odňala svým rozhodnutím vdovecký důchod, avšak na účet žalobce jej nadále vyplácela, nezbavuje tato skutečnost žalobce povinnosti náhrady dávky důchodového pojištění neprávem vyplacené a přijaté, neboť si neoprávněnosti jeho přebírání ze všech okolností být vědom měl a mohl bez ohledu, zda skutečně věděl. ZOPSZ neobsahuje žádné ustanovení umožňující vyvinění příjemce důchodu z povinnosti vrátit přeplatek ani pro případ, byl-li důchod vyplacen omylem. I v případě přijetí částek důchodu žalobcem v dobré víře, je zde veřejný zájem na tom, aby dávky důchodového zabezpečení byly vypláceny jen v souladu se zákonem, který převyšuje dobrou víru jednotlivce. Není tedy jistě žádoucí a ani z morálního hlediska ostatních pojištěnců a příjemců dávek důchodového pojištění, aby žalobci, byla prominuta povinnost úhrady částky představující prostředky ze státního rozpočtu

převyšující 138 000,-Kč, proto závěrem žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Ze zasláního dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce soud zjistil, že skutečnosti uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí i ve vyjádření žalované ze dne 21.6.2016, odpovídají obsahu tohoto spisu, napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 11.3.2016 dle založené dodejky. Dále soud zjistil, že ve spisu je založeno Potvrzení o soustavné přípravě dítěte na budoucí povolání ze dne 17.10.2010, vyplněné za účelem vzniku nároku na sirotčí důchod, kde je uveden termín předpokládaného ukončení studia dcery žalobce jako 6/2011. Z žádosti žalobce o opětovné přiznání pozůstalostního důchodu ze dne 11.12.2013 bylo zjištěno, že původní nárok zanikl dne 22.8.2013, a ke dni [REDAKCE] splňuje žalobce podmínku věku [REDAKCE] let (pozn. formulář je vyplněn na počítači zjevně úřednicí ČSSZ a podepsán žalobcem). Rozhodnutím ze dne 13.1.2014 byl žalobci přiznán od [REDAKCE] vdovecký důchod dle § 49 odst. 1 písm. b) zákona ve výši 6.041,-Kč měsíčně, neboť dosáhl věku [REDAKCE] let, proto byla výplata vdoveckého důchodu obnovena.

Dále bylo zjištěno, že zrušeným rozhodnutím ze dne 23.5.2011 ČSSZ dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona odňala od 22.7.2011 sirotčí důchod pro I. [REDAKCE] s tím, že ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 5.931,-Kč měsíčně s odůvodněním, že I. [REDAKCE] dne 30.6.2011 ukončí soustavnou přípravu na budoucí povolání a nárok na sirotčí důchod zanikne dnem 30.6.2011 a dále byly citovány §§ 56 odst. 1 písm. a), 52 odst. 1, 20 odst. 3, 4 a 6 zákona.

*Rozhodnutím ze dne 26.11.2012 žalovaná podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona od 22.1.2013 žalobci odňala vdovecký důchod a v odůvodnění citovala i § 50 odst. 2 zákona s odkazem na to, že dcera I. [REDAKCE] dne 31.8.2011 ukončila soustavnou přípravu na budoucí povolání, proto mu **nárok na vdovecký důchod zanikl dnem 21.9.2011**.*

Založena je též Dohoda ze dne 12.12.2013, již se žalobce zavázal splácet měsíčně 4.000,-Kč přeplatek ve výši 138.971,-Kč a dále uznal uvedený dluh co do důvodů i výše.

Podle rozhodnutí ze dne 15.7.2013 žalovaná uložila žalobci povinnost vrátit ČSSZ přeplatek v částce 138.971,-Kč.

*Dále ze založeného rozhodnutí ze dne 11.11.2013 vyplývá, že jím byla uvolněna výplata sirotčího důchodu pro I. [REDAKCE], nar. [REDAKCE], od 22.7.2011 (*není uvedeno, do jakého data*) ve výši 5.193,-Kč měsíčně a **vdovecký důchod činí 5.931,-Kč měsíčně**, neboť na základě provedeného šetření bylo zjištěno, že dcera žalobce ukončila soustavnou přípravu na budoucí povolání ke dni 31.8.2013, proto výplata sirotčího a vdoveckého důchodu náležela 21.9.2011 (*rozhodnutí bylo adresováno pouze žalobci*), když z dokladu výpočtu k němu připojeného vyplývá, že se jednalo o dobu od 22.7. do 21.9.2011 a doplatek činil 5.193x2, tedy 10.386,-Kč. Dne 7.11.2013 oznámila ČSSZ žalobci, že mu byl stanoven výplatní termín vždy 22. dne v měsíci a důchod bude poukazován na jeho osobní účet (tj. *stejně jako v předchozí době*).*

Rozhodnutím ze dne 9.6.2015 žalovaná podle § 118a odst. 1 ZOPSZ uložila žalobci povinnost vrátit ČSSZ přeplatek v částce 138.971,-Kč, který vznikl za období od 22.9.2011 do 21.8.2013 na vdoveckém důchodu. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že účastníkovi řízení byl vdovecký důchod odňat od 22.1.2013 rozhodnutím ČSSZ ze dne 26.11.2012, a dále je zde konstatováno, že žalobci byl důchod vyplácen od 22.9.2011 do 21.8.2013, ačkoliv mu nenáležel, neboť jeho dcera ukončila přípravu na budoucí povolání. Splátka vdoveckého

důchodu za dobu od 22.7.2013 do 21.8.2013 byla odeslána na účet 15.7.2013 tedy i za červenec 2013 vznikl přeplatek.

Založena je i *písemnost ze dne 2.2.2012*, z níž vyplývá, že I. ■■■ M. ■■■ byla od 24.8. do 31.10.2011 vedena jako uchazeč o zaměstnání.

Podáním ze dne 12.10.2015 požádala žalovaná Střední zdravotnickou školu a Vyšší odbornou školu zdravotnickou ■■■ o zaslání dokumentů ke studiu dcery žalobce; mimo jiné o kopie rozhodnutí o přijetí ke studiu a kopie maturitního vysvědčení, přičemž v reakci na žádost obdržela potvrzení o době studia dcery žalobce a kopie rozhodnutí o přijetí ke studiu na Střední zdravotnickou školu i Vyšší odbornou školu zdravotnickou ■■■.

Soud pouze podotýká, že žalovaná pravděpodobně nezaslala celý obsah dávkového spisu vedeného ohledně žalobce, jelikož se v něm nenachází žádné písemnosti týkající se sirotčího důchodu pro syna žalobce I. ■■■, i když se toto řízení jmenovaného netýká, ale je o něm zmínka v napadeném rozhodnutí ze dne 4.3.2016.

Žalobce v podání dne 5.9.2016 v reakci na vyjádření žalované setrval na podané žalobě s tím, že přezkoumávaná věc je totožná s věcí, která byla přezkoumávána v řízení u KS v Plzni pod sp.zn. 16Ad 131/2013 a žalovaná v tomto novém řízení nepřináší žádné nové relevantní argumenty, které by změnily právní stav - tedy přijímání předmětných finančních částek žalobcem v dobré víře a tedy z toho plynoucí nedůvodnost rozhodnutí žalované o povinnosti finanční prostředky vrátit. Žalovaná ve svém vyjádření odkazuje na konkrétní rozsudky NSS ve věcech sociálního zabezpečení. Z uvedených rozsudků NSS není možné dovodit právní závěry, které by dopadaly na předmět přezkoumání v této věci. Je rozdíl, pokud se v daných případech jednalo pouze o neznalost a nedbalost příjemců nebo zda ti příjemci dávek vycházeli z relevantních rozhodnutí správního orgánu, tak jak tomu bylo v případě žalobce. K tomu žalobce vyjmenoval všechna rozhodnutí, která od ČSSZ obdržel. Minimálně do doby doručení rozhodnutí ze 26.11.2012 se v žádném případě ze strany žalobce nejednalo o vědomou či nevědomou nedbalost, ale o víru ve správnost rozhodnutí správního orgánu. Pokud v rozhodnutí ze dne 23.5.2011 bylo uvedeno, že sirotčí důchod se odnímá a nadále náleží ostatní důchodové dávky, neměl žalovaný důvod pochybovat o oprávněnosti přijímání zasílaného vdoveckého důchodu. Závěrem zástupce žalobce vyčíslil náklady řízení a požádal o jejich náhradu a souhlasil s rozhodnutím bez nařízení jednání.

Následně žalovaná dne 10.11.2016 sdělila, že trvá na správnosti a zákonnosti napadeného rozhodnutí ze dne 4.3.2016. ČSSZ vydáním nového rozhodnutí dne 9.6.2015 plně realizovala předchozí rozsudek Krajského soudu v Plzni. ČSSZ před vydáním nového rozhodnutí znovu opětovně a důkladně posuzovala jako dobrá správa, která je povinna účelně a hospodárně nakládat se svěřenými prostředky státu a vymáhat pohledávky státu, zda jsou naplněny zákonné podmínky pro uložení povinnosti. Žalovaná rovněž s přihlédnutím k předchozímu rozsudku zcela dostatečně objasnila vznik přeplatku a velice podrobně odůvodnila s ohledem na judikaturu NSS princip odpovědnostního vztahu dle ust. § 118a odst. 1 ZOPSZ. Příjemce důchodu nemá jen oznamovací povinnost, ale i povinnost vrátit neprávem vyplacenou dávku ve smyslu ust. § 118a odst. 1 téhož zákona. ČSSZ se proto domáhá navrácení neoprávněně poskytnutých dávek důchodového pojištění uložení povinnosti žalobci zcela oprávněně v souladu se zákonem tak, jak to umožňuje a žalované ukládá platná zákonná úprava.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen **s.ř.s.**, soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen **správní orgán**). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

Dle § 51 odst. 1 s.ř.s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen. Soud rozhodl ve věci bez jednání, jelikož žalobce s tímto výslovně souhlasil a žalovaná se v uvedené lhůtě nevyjádřila.

Podle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.

Dle § 50 odst. 1 a 2 písm. a), e) zákona ve znění účinném od 1.1.2010 vdovský nebo vdovecký důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela/manželky a po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova či vdovec nárok na uvedený důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě, nebo dosáhl/a alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Podle § 50 odst. 2 písm. e) zákona ve znění účinném do 31.12.2009, po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže **dosáhla věku 55 let** nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen.

Podle § 116 odst. 1 ZOPSZ dávky důchodového pojištění se vyplácejí dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách určených plátcem dávky, nestanoví-li se dále jinak.

Dle § 118a odst. 1 ZOPSZ jestliže důchod byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, protože příjemce důchodu nesplnil některou jemu uloženou povinnost, **přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplacen neprávem** nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo

jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, **má plátce důchodu vůči příjemci důchodu nárok na vrácení**, popřípadě náhradu nesprávně vyplacené částky.

Žalobce se podanou žalobou v této věci domáhá zrušení napadeného rozhodnutí ze shora uvedených důvodů. *Soud pak na základě všech zjištěných skutečností v této věci dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.*

Ve věci není sporu o tom, že ke dni 31.8.2011 přestala být dcera žalobce L■■■■■ tzv. nezaopatřeným dítětem. Tímto dnem tedy zanikl její nárok na sirotčí důchod a zanikl současně zákonný nárok žalobce na vdovecký důchod pobíraný právě z titulu péče o nezaopatřené dítě, ovšem k odnětí vdoveckého důchodu žalobci došlo až rozhodnutím ČSSZ ze dne 26.11.2012. V tomto směru je nutné hned na počátku zdůraznit, že žalované byly známy rozhodné skutečnosti, jelikož z potvrzení školy shora uvedené ze dne 18.10.2010 vyplývala doba předpokládaného ukončení studia (6/2011) a na tomto základě žalovaná vydala dne 23.5.2011 rozhodnutí, jímž odňala sirotčí důchod pro L■■■■■ od 22.7.2011 s odůvodněním, že dne 30.6.2011 ukončí soustavnou přípravu na budoucí povolání a nárok na sirotčí důchod dnem 30.6.2011 zanikne, a rovněž ve výroku tohoto rozhodnutí uvedla, že ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 5.931,-Kč. Až na základě záznamu pracovníka oddělení rozhodování o námitkách ze dne 21.10.2013, kdy bylo zjištěno, že nárok na sirotčí důchod pro dceru L■■■■■ trval až do 21.9.2011 (*prázdniny po VOŠ*), vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 11.11.2013, jímž uvolnila od 22.7.2011 výplatu sirotčího důchodu pro jmenovanou, ovšem opět se zásadním pochybením, jelikož neuvedla datum, do kterého se dávka uvolňuje, a bylo i uvedeno, kolik činí vdovecký důchod, jak uvedeno na straně 7 tohoto rozsudku. I z tohoto jednoznačně vyplývá, že se v podstatě jednalo o souběžné řízení o sirotčím důchodu a vdoveckém důchodu, jelikož vdovecký důchod byl žalobci přiznán z důvodu péče o toto nezaopatřené dítě. Pokud by tedy žalovaná postupovala, jako „dobrá správa“, jak tvrdí, nemohla by jí tato skutečnost uniknout a ihned v roce 2011 by vydala dvě rozhodnutí, a sice o odnětí sirotčího důchodu dceři žalobce a současně o odnětí vdoveckého důchodu žalobci. V roce 2011 žalovaná nejen, že vůbec nerozhodla o odnětí vdoveckého důchodu žalobce, ale navíc v něm svými konáními vzbuzovala dojem, že mu důchod stále náleží, a to až do vydání rozhodnutí o jeho odnětí od 22.1.2013. Žalovaná veškerou svou argumentaci opírá o skutečnost, že žalobcova dcera přestala být nezaopatřeným dítětem v roce 2011, o čemž žalobce věděl, tedy současně musel vědět, že je mu vdovecký důchod vyplácen neprávem. V tomto směru žalovaná při svém rozhodování nijak nezohlednila, že žalobce jako laik nemusí jednak zcela rozumět pojmu nezaopatřené dítě tak, jak je upraven zákonem, tedy za nezaopatřené dítě může považovat své dítě až do chvíle, kdy je schopno se samo finančně zabezpečit a dále, že podmínka péče o nezaopatřené dítě není zdaleka jedinou podmínkou pro vznik nároku na vdovecký důchod. Zcela absurdní jsou i sdělení žalované o možnostech žalobce obrátit se osobně, písemně, telefonicky či e-mailem na OSSZ se svými dotazy či se svým požadavkem na vysvětlení té které situace, do které se v průběhu času mohl dostat jako poživatel či příjemce dávek důchodového pojištění, o možnostech získání informací na webové stránce ČSSZ či sdělení, že si prostřednictvím svého právního zástupce mohl nechat vysvětlit své povinnosti občana v důchodovém pojištění i dopad rozsudků NSS. Postoj žalované, kdy předpokládá, že všichni občané/pojištěnci budou mít nastudované zákonné předpisy vztahující se k dávkám vypláceným ČSSZ, přitom budou sledovat veškeré

novelizace právních předpisů a v případě, že jim nebude něco jasné, se obrátí na ČSSZ, ne-li přímo na svého právního zástupce, považuje soud za výsměch všem jejím pojištěncům. Žalovaná by naopak ze své vlastní činnosti měla sama nejlépe vědět, že běžný občan si při pochybnostech obvykle rozhodně „*nezjišťuje zdroje svých příjmů a neověřuje si své právo příjmy si ponechat*“, ale na příslušné instituce se obrací pouze v případě, kdy mu jím požadovaná dávka není vůbec přiznána, je vyplácena v nižší částce než předpokládal či by chtěl, nebo mu byla odňata.

Soud nijak nezpochybňuje, že od 22.9.2011 byl žalobci vdovecký důchod vyplácen neprávem, to ostatně nenamítá ani sám žalobce, ovšem ČSSZ má ze zákona vůči příjemci důchodu nárok na jeho vrácení pouze pokud jej přijal, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem. Spornou otázkou, kterou se tedy soud zabýval, je, zda žalobce opravdu musel z okolností předpokládat, že na vdovecký důchod již neměl právo.

K obecné otázce zavinění se jak v odůvodnění napadeného rozhodnutí, tak ve svých vyjádřeních opakovaně vyjádřila žalovaná, přičemž hojně odkazovala i na judikaturu NSS. K tomuto však soudu nezbývá, než konstatovat, že rozsudek NSS ze dne 26.5.2010 č.j. 3Ads 35/2010-54 se týkal sporu, v němž byl vdovecký důchod přiznán rozhodnutím pojištěnci na dobu určitou jednoho roku, rozsudek ze dne 2.8.2013 č.j. 4Ads 58/2013-22 se vztahuje na vrácení přeplatku z důvodu nesplnění povinnosti pojištěnce, v rozsudku ze dne 28.8.2013 č.j. 3Ads 95/2012-20 šlo o přeplatek na sirotčím důchodu z důvodu nástupu pojištěnce do zaměstnání a v rozsudku ze dne 18.6.2014 č.j. 8Ads 17/2014-33 pobíral pojištěnec vyšší invalidní důchod v souvislosti s pobíráním starobního důchodu. Žádné z uvedených rozhodnutí tedy nelze aplikovat na tuto věc, když žalobce žádnou ze svých povinností neporušil, protože žalované byl důvod pro zánik nároku žalobce z její činnosti znám, a ani žádná jiná situace z citovaných rozsudků není obdobná jako tento případ.

Na rozdíl od předcházejícího řízení, žalovaná ve svých vyjádřeních připouští určitá svá pochybení, ovšem i nadále přetrvává tendence přičítat veškeré zavinění za vznik přeplatku žalobci. Ten byl zajisté v řízení o přiznání vdoveckého důchodu poučen o podmínkách pro vznik nároku na něj, tedy, že jej vdova či vdovec pobírají po dobu jednoho roku po úmrtí manžela a následně při splnění některé z dalších podmínek, mimo jiné podmínky péče o nezaopatřené dítě či podmínky určitého věku. Pro zajímavost pak soud uvádí, že v roce 2005, kdy byl žalobci vdovecký důchod přiznán, zákon přiznával nárok na vdovecký důchod, jestliže osoba dosáhla věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší. Žalobci bylo ■ let dne ■, tedy ještě před ukončením studia jeho dcery. Pokud by si byl vědom, že tím, že již nebude pečovat o nezaopatřené dítě, přestane splňovat jednu ze zákonných podmínek, mohl se domnívat, že to na jeho nároku nic nemění, protože v mezichase splnil podmínku věku, nebo jinou zákonnou podmínku pro trvání nároku. Ostatně na možnost této varianty ukazuje i skutečnost, že dnem ■ dosáhl žalobce věku ■ roků, a to v zákonné pětileté lhůtě po zániku dřívějšího nároku na vdovecký důchod, a vznikl mu znovu nárok na vdovecký důchod, který mu ČSSZ aktuálně vyplácí. Žalovaná se opravdu nemůže domnívat, že pojištěnci budou mít přehled o všech variantách a podmínkách pro vznik nároku na jí poskytované dávky. Naopak je zcela logické, že žalobce jednal s důvěrou ve správnost rozhodnutí ČSSZ, když není jeho povinností přezkoumávat jeho správnost. Žalovaná

požaduje po pojištencích znalosti o nárocích na důchod, přitom samotní její zaměstnanci, kteří se rozhodováním o dávkách každý den zabývají a měli by se v daných předpisech skvěle orientovat, dokáží ve věci jednoho účastníka vydat několik chybných rozhodnutí či nerozhodnout vůbec po skončení nároku na výplatu důchodové dávky. Samotná žalovaná nedokázala nejprve správně určit datum odnětí sirotčího důchodu, ani následující rozhodnutí o uvolnění dávky nesplňovalo veškeré zákonné požadavky, když zde absentovalo datum, do něhož bude důchod vyplácen, a přesto se žalovaná domnívá, že její pojištěnci by si měli být schopni vznik a zánik nároku na důchodové dávky sami „pohlídat“.

Žalobce tvrdí, že se skutečností, že mu vdovecký důchod nenáleží byl seznámen až doručením rozhodnutí o jeho odnětí ze dne 26.11.2012, tedy minimálně do 22.1.2013 pobíral důchod oprávněně. Soud se ztotožňuje s žalobcem, že prokazatelně teprve doručením rozhodnutí o odnětí vdoveckého důchodu zjistil žalobce, že na důchod již nemá nárok. ČSSZ v žalobci vyvolávala mylný dojem, že mu důchod náleží zejména tím, že v rozhodnutí ze dne 23.5.2011 uvedla, že se odnímá sirotčí důchod pro dítě L■■■■, ale ostatní důchodové dávky nadále náleží v úhrnné výši 5.931,-Kč, a dále zasláním oznámení o úpravě vypláceného důchodu dne 24.12.2011 a dne 20.12.2012. Protože však žalovaná i poté, co rozhodla o odnětí důchodu, pokračovala v jeho výplatě, a to již za situace, kdy žalobce věděl, že mu nenáleží, vznikl v této době přeplatek, který žalovaná oprávněně požaduje vrátit.

V tomto směru soud upozorňuje, že ačkoliv žalovaná k zastavení výplaty vdoveckého důchodu ČSSZ přistoupila až od 22.8.2013, a o povinnosti žalobce vrátit přeplatek na vdoveckém důchodu rozhodla až třiačtyřicet měsíců po zániku nároku na vdovecký důchod, nijak se za svůj postup neomluvila, neuznala ani částečně svůj podíl na vzniklé situaci a tvrdošijně veškerou vinu svalovala na žalobce. Přitom ve svých vyjádřeních tvrdila, že před vydáním rozhodnutí posuzovala, zda je vhodné, správné, zákonné a morální. Žalobce neměl žádný objektivní důvod obracet se na ČSSZ dříve, než ve chvíli, kdy mu byl vdovecký důchod rozhodnutím ČSSZ ze dne 26.11.2012 odňat, a přesto mu byl nadále vyplácen, a to až do 19.7.2013! Toto hrubé pochybení žalované soud považuje za přinejmenším nešetné nakládání s veřejnými prostředky, protože za situace, kdy existuje pravomocné rozhodnutí o odnětí dávky od ledna 2013, přičemž poslední výplatu pojištěnec obdrží ještě více jak půl roku poté, nelze rozhodně v takovém případě argumentovat vytížeností ČSSZ. Lze tolerovat, pokud ČSSZ z důvodu svého administrativního uspořádání nezvládne zastavit výplatu dávek obratem po odnětí dávky, například pokud byl již vydán příkaz k výplatě, ovšem rozhodně není možné, aby byla dávka vyplácena dalších více jak půl roku bez právního titulu, a aby ČSSZ očekávala, že jí bude tyto peníze pojištěnec zasílat obratem nazpět, přičemž důchod žalobce nepřebíral osobně, ale byl mu zasílán na jeho účet, takže ani neměl možnost jeho výplatu odmítnout. Mylná je i domněnka žalované, že *ZOPSZ neobsahuje žádné ustanovení umožňující vyvinění příjemce důchodu z povinnosti vrátit přeplatek ani pro případ, byl-li důchod vyplacen omylem. I v případě přijetí částek důchodu žalobcem v dobré víře, je zde veřejný zájem na tom, aby dávky důchodového zabezpečení byly vypláceny jen v souladu se zákonem, který převyšuje dobrou víru jednotlivce.* Žalovaná v tomto směru opět zcela opomíjí, že v zákoně je výslovně uvedeno, že pojištěnec musel z okolností předpokládat, že byl důchod vyplácen neprávem. V této věci ovšem všechny okolnosti naopak nasvědčovali tomu, že žalobci je vyplácen důchod zcela právem, přičemž tyto okolnosti vytvořila právě sama

žalovaná svým jednáním. Pokud pak žalovaná argumentovala, že z morálního hlediska ostatních pojištěnců a příjemců dávek důchodového pojištění nemůže být žalobci prominuta povinnost úhrady částky představující prostředky ze státního rozpočtu převyšující 138.000,- Kč, měla by velmi pečlivě zvážit, zda je podle ní z morálního hlediska vhodné, aby pojištěnec, který v dobré víře pobíral důchod vyplácený ČSSZ na základě jejího pochybení, jelikož je to pouze a jediné ona, kdo hospodaří se svěřenými prostředky pro příjemce dávek, musel po značně dlouhé době vracet částku, která v jednotlivých měsících nebyla sice enormně vysoká, ovšem jistě sloužila k zajištění potřeb žalobce a jeho rodiny a v konečném součtu může být její vrácení pro žalobce likvidační. Žalovaná při svém rozhodování nijak nevzala v potaz případnou majetkovou a sociální situaci žalobce a jediným vstřícným krokem byla možnost vrátit přeplatek ve splátkách, k čemuž žalobci přistoupil.

K samotnému placení přeplatku soud zjistil, že dne 12.12.2013 žalobce s ČSSZ uzavřel dohodu o úhradě přeplatku na dávce důchodového pojištění ve splátkách, dohodnutou měsíční splátku ve výši 4.000,-Kč platil v období od února 2014 do února 2015 a zaplatil tak celkově částku 52.000,-Kč, tím z přeplatku na vdoveckém důchodu zůstalo neuhrazených 86.971,-Kč. Z napadeného rozhodnutí, vyjádření žalované ani dávkového spisu nevyplývá, jakým způsobem bylo s uhrazenou částkou naloženo a zda tedy podle žalované má žalobce doplácet již jen 86.971,-Kč, když podle výroku rozhodnutí jej opět zavazuje žalovaná k úhradě celé původní částky, nebo jakým způsobem hodlala předmětnou částku započítat či vrátit. Po zrušení rozhodnutí o přeplatku soudem v lednu 2015 totiž odpadl právní titul, na jehož základě žalobce s žalovanou uzavřeli předmětnou dohodu o splátkách.

Nad rámec pak soud uvádí, že se v rozhodnutí žalované pozastavil nad poznámkou, že *„v pořadí druhých námitek žalobce používá odborné výrazy a formulace, kterými se obvykle vyjadřují právníci nebo osoby znalé právních předpisů. Lze jen ocenit, s jakou erudicí žalobce sepsal dne 10.7.2015 své písemné námítky“*. Takovéto komentáře rozhodně nepatří do odůvodnění správního rozhodnutí, neboť žalované nepřísluší hodnotit styl psaní podání účastníka řízení, přičemž je toliko na něm, zda si svá podání píše sám či po konzultaci s jinou osobou či jej napíše osoba právně vzdělaná, jak je vysoce pravděpodobné i v této věci, jelikož žalobce je zastoupen na základě plné moci advokátem, který jej zastupoval i v předchozím soudním řízení. Žalovaná by se se stejným zápalem měla zabývat spíše zlepšováním znalostí svých zaměstnanců, aby nedocházelo k chybám na její straně např. v rozhodovací činnosti, a nevhodné poznámky ve vztahu k účastníkům si může ponechat na situace, kdy sama bude vydávat „erudovaná“ rozhodnutí. Druhou výtku má soud k postupu žalované, která dle dávkového spisu požádala Střední zdravotnickou školu a Vyšší odbornou školu zdravotnickou [redacted] o zaslání dokumentů ke studiu dcery žalobce, mimo jiné o kopie rozhodnutí o přijetí ke studiu a kopie maturitního vysvědčení, a to až 12.10.2015, tedy několik let poté, co dne 31.8.2011 ukončila soustavnou přípravu na budoucí povolání, o čemž byla žalovaná v předmětné době informována. Není tedy vůbec zřejmé, za jakým účelem žalovaná v současné době potřebovala k rozhodování o sirotčím či vdoveckém důchodu natolik soukromé dokumenty s citlivými informacemi, když rozhodující je pro ni potvrzení o studiu vydané příslušnou školou, které měla k dispozici.

Z uvedeného vyplývá, že žalovaná nerealizovala předchozí rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23.1.2015 č.j. 16Ad 131/2013-42, ač to uvedla v rozhodnutí ze dne 9.6.2015 a její obě rozhodnutí je tudíž nutno hodnotit jako nezákonné, jelikož rozhodla ve věci naprosto stejně jako v předcházejícím řízení, ač se v napadeném rozhodnutí o námitkách snažila svými argumenty přesvědčit, že rozhodla v souladu se zákonem, ale soud tento názor nesdílí, protože pochybení žalované v její rozhodovací činnosti nelze „přehodit“ na žalobce a v podstatě jej za vlastní chyby žalované sankcionovat. Nelze než konstatovat, že ani obsah rozhodnutí ČSSZ ze dne 9.6.2015 v podstatě opětne neobsahuje soudem požadované srozumitelné vysvětlení, z něhož by žalobce mohl pochopit důvody, pro něž odpovědnost, která je dle § 118a odst. 1 ZOPSZ subjektivní, byla z jeho strany naplněna před doručením rozhodnutí ze dne 26.11.2012 o odnětí vdoveckého důchodu od 22.1.2013, ani nejsou uvedena konkrétní pochybení žalobce, kterých se měl dopustit, přičemž pouhá citace paragrafů a právních předpisů je zcela nepostačující.

Soud také upozorňuje, že pokud ČSSZ své organizační orgány strukturně nepojí a nenastaví určité kontrolní mechanismy pro svá oddělení, bude nadále docházet k jejímu nesprávnému postupu, v jehož důsledku jsou vydávána nezákonná rozhodnutí, která by bylo možno hodnotit i tak, že se jedná o aroganci moci správního orgánu vůči pojištěnci. Je vskutku zarážející, že žalovaná po pojištěnci požaduje takovou znalost právní úpravy v této oblasti, jakou ale zřejmě nepožaduje od svých zaměstnanců, kteří na rozdíl od pojištěnců rozhodují o dávkách vyplácených z finančních prostředků státu. Pokud dojde ke vzniku škody, je věcí žalované, aby případně zjistila původce pochybení a postupovala vůči němu v souladu se zákoníkem práce, umožňuje-li to tento zákonný předpis.

S ohledem na shora uvedené soud zjistil, že *napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí ze dne 9.6.2015 jsou nezákonná*, jelikož žalovaná nepostupovala v souladu se zákonem, když požadovala vrácení přeplatku na vdoveckém důchodu, který žalobce sice přijal, ovšem za situace, kdy nemohl z okolností předpokládat, že byl po určitou dobu vyplácen neprávem. V žádném případě soud nemůže souhlasit s názorem žalované, že žalobce nezachoval onu potřebnou míru opatrnosti a bez dalšího přijímal měsíční splátky vdoveckého důchodu, ačkoliv od 1.9.2011 jeho dcera L. již nestudovala a v té době neexistoval v jeho případě jiný důvod pro trvání nároku na uvedený důchod a jeho výplatu. Žalovaná totiž svým shora uvedeným postupem, který je nadbytečné opakovat, neboť je znám všem účastníkům řízení, naopak žalobce opakovaně utvrdila v tom, že mu výplata vdoveckého důchodu náleží až do doby, než mu bylo doručeno rozhodnutí o odnětí tohoto důchodu. Od 22.1.2013 byl žalobci odňat důchod na základě rozhodnutí ze dne 26.11.2012, ale přesto mu byl nadále poukazován žalovanou na jeho účet naposledy ke dni 22.7.2013, tudíž v této době již byl seznámen s tím, že mu důchod nenáleží, což ani žalobce nepopírá, čímž došlo k naplnění ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., proto za tuto dobu je žalovaná oprávněna přeplatek vyčíslit a do rozhodnutí uvést příslušný výpočet přeplatku či jej učinit přílohou jako nedílnou součástí. *Soud tedy napadené rozhodnutí žalované ze dne 4.3.2016 i jemu předcházející rozhodnutí ze dne 9.6.2015 zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 s.ř.s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, jak vyplývá z výroku I. rozsudku, když žalobu shledal důvodnou.*

*Žalovaná vydá nové rozhodnutí, jímž bude konečně realizovat rozsudek zdejšího soudu č.j. 16Ad 54/2016-32 ze dne 30.1.2017, tedy rozhodne o vrácení přeplatku vdoveckého důchodu vypláceného žalobci v souladu s rozhodnutím ze dne 26.11.2012 (řádně vymezí i rozhodné období), jehož výrok i odůvodnění budou zcela v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a rovněž i zákona č. 582/1991 Sb. a z.č. 155/1995 Sb. Žalovaná se rovněž řádně vypořádá i s částkou, která byla již žalobcem uhrazena dle uzavřené dohody o splátkách, případně část uhrazené částky žalobci vrátí po započtení správně vyčísleného přeplatku za rok 2013. Právním názorem soudu je žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s.ř.s.), přičemž dle § 75 odst. 1 s.ř.s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. *k datu 4.3.2016*.*

O náhradě nákladů řízení (*výrok II. rozsudku*) bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 věta první s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce, který měl ve věci úspěch požadoval náhradu nákladů řízení prostřednictvím svého zástupce podáním ze dne 5.9.2016 a soud shledal jeho nárok oprávněným a přiznal mu za požadované 3 úkony právní služby á 1.000,-Kč (*převzetí věci, sepsí žaloby a vyjádření*), tj. 3.000,-Kč, za 3 režijní paušály á 300,-Kč, tj. 900,-Kč a 819,-Kč (21% DPH z částky 3.900,-Kč), což je v souladu s § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) a § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., *advokátní tarif*; tedy celkem 4.719,-Kč (*advokát je plátcem DPH, což doložil*). Uvedenou částku je povinna žalovaná uhradit ve lhůtě, kterou soud považuje za přiměřenou.

Poučení : Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

V Plzni dne 30. ledna 2017

JUDr. Alena Hocká, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: Martina Kerberová